

A rendezvényen több mint 100 szakember és a helyi erdőgazdasági kivitelezők vettek részt, akiknek a fogadó erdőgazdaság „Országos Erdészeti Egyesület — Balatonfelvidéki Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság, 2000. km feltáróút, 1982” feliratú emléklakettet nyújtott át. Másnap, október 21-én a szakosztály a meghívott feltáró szakemberekkel együtt a Magasbakony feltáró úthálózatát járta be autóbusszal. Útközben megtekintették a házilagos erdészeti útépítés nulla kilométerének emléktábláját a Bakonybél—Százagerencei feltáróút mentén.

CZEBEI SÁNDOR

534.0.383.1.

A FELTÁRÓÚT ÉPÍTÉS KEZDETE A BALATONFELVIDÉKEN

Az 1945 előtti időszak több évtizedes hagyománya alapján erdei vasutak épültek a Bakony térségében. Ennek volt meg a tradíciója, építési és üzemeltetési gyakorlata. Még az 1950-es évek elején is elvileg elhatározott volt, hogy a Száz-Gerence völgyben erdei vasutat kellett építeni és csatlakoztatni a már meglevő gemenci fővonalhoz, amely Franciavágáson volt a MÁV-hoz bekötve. Ekkor a volt Magasbakonyi Erdőgazdaság vezetősége úgy döntött, hogy a tervezett erdei vasút helyett, erdei feltáró utat épít. Ezt a főhatósága is támogatta, jóváhagyta.

Az útépítésnek sem hagyománya, sem tapasztalata, sem szervezete ekkor nem volt az erdőgazdaságnál, így az első években azt a IV. Állami Építőipari Vállalattal végeztette. Érthető, hogy a viszonylag kisvolumenű és kedvezőtlen körülmények közötti erdei útépítés nem volt vonzó a nagy állami építő vállalatnak, szívesen lemondott róla, és azt az erdőgazdaság 1957-ben saját kezelésbe vette. Átvett egy 70 fős kubikos brigádot minden nélkül, két billenős tehergépkocsi képezte az egész gépparkot. A nélkülözhetetlen úthengert bérelni kellett, egyébként szinte minden munkaművelet kézi erővel ment.

Az utak terveit ekkor az ERDŐTERV készítette. A kivitelezésre a Magasbakonyi Erdőgazdaság 1957-ben önálló építésvezetőséget létesített. Jelentős fejlődést jelentett 1960-ban buldózerek munkába állítása és ezzel a földmunkák bizonyos mértékű gépesítése. A következő lépés a tuskórobbantás és bevágási profil bányai robbantásának saját kivitelezésű megszervezése és bevezetése volt. Az építésvezetőség az 1960-as évek elején néhány évre beolvadt az akkor szervezésre kerülő műszaki erdészetekbe, és a magasépítési, valamint a gépjavító-karbantartó tevékenységgel közös szervezetben működött. Az erdőfeltárási igények növekedése néhány év múlva — a fakitermelés növekedésének természetesen következményeként — indokoltta tette önállóságának ismételt megteremtését.

Az elmondottakkal párhuzamosan a volt Keszthelyi Erdőgazdaságban is megszervezésre került a műszaki erdészet keretében az útépítő részleg, és ma is e szervezetben dolgozik a Balatonfelvidéki Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaságban. A műszaki fejlődés, a gépesítés a Keszthelyi Erdőgazdaságban is hasonlóképpen ment végbe, mint a magasbakonyiban.

Az erdőfeltárási módját illetően kialakult az az álláspont, hogy utainkat a forgalmi igényekhez igazodó paraméterekkel építsük meg. A műszaki kivittelt illetően helyi anyagból, vizes makadám módszerrel építettük és építjük ma is. A fő feltáró utakat azok teljes beállása után, tehát az építés utáni három-négy évvel — anyagi lehetőségeinktől függően — aszfalt szőnyeggel erősítjük

meg. Az utóbbi években már az első szakaszban is építettünk aszfalt burkolatú utakat, de ez a jövőben sen lesz jellemző. Az aszfalt burkolat, aszfalt szőnyeg terítési munkákat a Közlekedési Építő Vállalat közreműködésével végezzük.

Feltárási útjaink tervezéséhez kezdetben nem rendelkezünk gyakorlott szakemberekkel. Időközben azonban az alacsonyabbrendű és vágástéri feltárási utak tervezése közben olyan gyakorlatot szereztünk, hogy ma már a terveket kizárólag saját műszaki osztályunk készíti. Ebben a munkában újabban jelentős segítséget nyújtanak a nemrég összeállított és a MÉM, EFH által kiadott „Erdészeti útépítési Irányelvek”.

A 25 évvel ezelőtt megkezdett saját kivitelezéshez néhány tehergépkocsi állt rendelkezésre. A jogelőd erdőgazdaságok és 1970 óta a BEFAG is jelentős erőfeszítéseket tett a szükséges géppark létrehozására. Így ma rendelkezésre áll az a felszerelés, amely az aszfaltkészítés és szőnyegezés kivételével minden feladat elvégzésére alkalmas: a műszaki erdészetnél két dózer, egy-egy gräder, úthenger, MTZ—80 mezőgazdasági traktor tolólappal, UN—050-es rakodógép, négy billenőplatós tehergépkocsi három irányítóval és 15 mélyépítő munkással; az építésvezetőségénél négy dózer, két gräder, három rakodógép, nyolc billenőplatós tehergépkocsi, egy-egy úthenger és egy kompresszor, fúróberendezés, kiskotró hat irányítóval és 38 mélyépítő munkással. Ez a szervezet az elmúlt 11 év alatt 110 km új utat, 70 ezer m² térburkolatot épített és 31 km régi feltárási utat korszerűsített. Az erre a célra fordított beruházási összeg meghaladta a 100 MFt-ot. Ezenkívül az erdei utak karbantartására és vágástéri utak építésére évenként fokozatosan növekvő nagyságrendben sok MFt-ot használunk fel: 1980-ban 11,4, 1981-ben 17,5, 1982-ben 10,5 MFt-ot.

A vállalatunk és a jogelőd erdőgazdaságok több mint 25 év alatt összesen 235 km erdei utat épített, ami a 2000 km-nek 11,75%-át képezi. Ezzel a saját útra vetített 0 fm/ha útsűrűségről 3,53 fm/ha feltártságot értünk el. Ha az erdeinket átszelő közutakat is hozzászámítjuk (110 km), akkor a feltártságnak ma eléri az 5,15 fm/ha mutatót. Négy erdészeti és erdőgazdasági útépítési igények teljesen egybeestek az alapterv eredeti megállapításaival és a terv az elmúlt időszakban ennek megfelelően teljesült.

Erdőfeltárási tevékenységünk tervszerűségét jelentősen segítette a központi intézkedésre indult és 1963-ban elkészült erdőfeltárási alapelv. Ma egyértelműen megállapíthatjuk, hogy az alapterv készítésében résztvevők minden részletre kiterjedő, szakszerű munkát végeztek. Ezt bizonyította a 10 év után végzett revízió, amely igazolta, hogy az erdészeti és erdőgazdasági útépítési igények teljesen egybeestek az alapterv eredeti megállapításaival és a terv az elmúlt időszakban ennek megfelelően teljesült.

Vállalatunk az erdőfeltárási munkát kiemelten kívánja kezelni a jövőben is. Az erdőfeltárási alapterv a következő évekre további kb. 300 km erdei feltárási út építését irányozza elő. Ez számunkra a minimális program, amelyet anyagi erőnkhez mérten túl szeretnénk teljesíteni. Tervezzük ezt azért, mert meggyőződésünk, hogy az alapterv által előírt irányított 10—12 fm/ha útsűrűség még mindig kevés lesz ahhoz, hogy optimális feltételeket teremtsünk a fejlett technika hatékony kihasználásához, üzemeltetéséhez.

A lapban megjelent tanulmányok szerzői: Bogár István osztályvezetőh., MÉM EFH, Budapest; Czebei Sándor a Balatonfelvidéki EFAG igazgatója, Keszthely; dr. Királyi Ernő a MÉM EFH vezetője, Budapest; Mayer Ádám műszaki vezető, erdővédelmi szaktechnikus a bátszéki erdészeten; dr. Szász Tibor tud. főosztályvezető, ERTI, Budapest; dr. Szodfridt István tud. főmunkatárs, ERTI, Kecskemét.